

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 272

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 19 aprilie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 66 din 16 februarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) și (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă	2-6
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
229. — Hotărâre privind aprobarea Strategiei generale de descentralizare	7-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 66
din 16 februarie 2017**

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) și (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și (9) — „*în măsura în care sunt excluse de la restituire proprietățile fundamentale ale cultelor religioase*”, art. 1 alin. (9) și art. 4 — „*în măsura în care registrele de carte funciară și extrasele de carte funciară nu constituie acte doveditoare suficiente pentru admiterea cererii de restituire, iar cererile depuse prin centrul eparhial și de cult nu permit restituirea proprietăților fundamentale*” din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă — „*în măsura în care nu permit reexaminarea prezumției legale absolute în baza unor elemente de noutate, a unor circumstanțe noi, inclusiv pe calea excepției de neconstituționalitate*”, excepție ridicată de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și Fundația „Fondul Bisericesc Român Ortodox al Bucovinei” în Dosarul nr. 334/39/2016 al Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.698D/2016.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorii excepției, domnul avocat Tudor Vasile, membru în Baroul Suceava, în calitate de apărător ales, cu împuternicire avocațială depusă la dosarul cauzei. Se constată lipsa celeilalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 1.711D/2016—nr. 1.717D/2016, nr. 1.801D/2016—nr. 1.803D/2016 și nr. 2.069D/2016—nr. 2.071D/2016, având ca obiect o excepție de neconstituționalitate similară, ridicată de aceiași autori în dosarele nr. 325/39/2016, nr. 330/39/2016, nr. 602/39/2016, nr. 603/39/2016, nr. 604/39/2016, nr. 605/39/2016, nr. 606/39/2016, nr. 326/39/2016, nr. 333/39/2016, nr. 600/39/2016, nr. 329/39/2016, nr. 331/39/2016 și nr. 601/39/2016 ale Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal răspunde, pentru autorii excepției, aceiași în toate dosarele menționate, domnul avocat Tudor Vasile. Se constată lipsa celeilalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, în toate aceste dosare, autorii excepției au transmis note scrise prin care

solicită admiterea excepției, descriind situația juridică a bunurilor revendicate și accentuând ideea potrivit căreia Curtea Constituțională are competența de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate referitoare la texte de lege astfel cum acestea sunt aplicate și interpretate de instanțele de judecată, dacă în acest mod se încalcă drepturi fundamentale sau dacă legea este aplicată în mod arbitrar.

6. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 1.711D/2016—nr. 1.717D/2016, nr. 1.801D/2016—nr. 1.803D/2016 și nr. 2.069D/2016—nr. 2.071D/2016 la Dosarul nr. 1.698D/2016. Reprezentantul autorilor excepției și cel al Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, dispune conexarea dosarelor nr. 1.711D/2016—nr. 1.717D/2016, nr. 1.801D/2016—nr. 1.803D/2016 și nr. 2.069D/2016—nr. 2.071D/2016 la Dosarul nr. 1.698D/2016, care a fost primul înregistrat.

7. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul apărătorului ales al autorilor excepției, care reiterează argumentele expuse pe larg în notele scrise depuse la dosarele cauzei.

8. Reprezentantul Ministerului Public consideră că nu se justifică reconsiderarea soluției pronunțate prin Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, astfel că pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) din aceeași ordonanță de urgență, precum și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

9. Prin încheierile din 6 și 7 septembrie 2016 și 4 octombrie 2016 pronunțate în dosarele nr. 334/39/2016, nr. 325/39/2016, nr. 330/39/2016, nr. 602/39/2016, nr. 603/39/2016, nr. 604/39/2016, nr. 605/39/2016, nr. 606/39/2016, nr. 326/39/2016, nr. 333/39/2016, nr. 600/39/2016, nr. 329/39/2016, nr. 331/39/2016 și nr. 601/39/2016, **Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) și (9) — „în măsura în care sunt excluse de la restituire proprietățile fundamentale ale cultelor religioase”, art. 1 alin. (9) și art. 4 — „în măsura în care registrele de carte funciară și extrasele**

de carte funciară nu constituie acte doveditoare suficiente pentru admiterea cererii de restituire, iar cererile depuse prin centrul eparhial și de cult nu permit restituirea proprietăților fundamentale” din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă — „în măsura în care nu permit reexaminarea prezumției legale absolute în baza unor elemente de noutate, a unor circumstanțe noi, inclusiv pe calea excepției de neconstituționalitate”, respectiv ale art. 1 alin. (1) și (9) și art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Excepția a fost ridicată de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și Fundația „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei”, în cauze având ca obiect soluționarea cererilor de anulare a unor decizii ale Comisiei speciale de retrocedare a unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, decizii emise cu motivarea că reclamanții nu au făcut dovada calității de proprietar.

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, identică în toate dosarele conexe, autorii acesteia arată, în esență, că dispozițiile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 prevăd retrocedarea către foștii proprietari ai imobilelor care au aparținut cultelor religioase din România, fără să excludă de la restituire imobilele ce au format patrimoniul general al fundațiilor sau asociațiilor constituite de Biserică, patrimoniu al cărui titular este cultul religios. Precizează că imobilele ce formează obiectul judecării sunt incluse în noțiunea de „avere bisericească” reglementată la momentul deposedării prin Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române adoptat în 20 octombrie 1948, în vigoare la data adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000. Întrucât fundația „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei” este o fundație ce aparține Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, aceasta din urmă având calitatea de unic fondator și titular al patrimoniului general al acestei fundații, rezultă că patrimoniul Fondului face parte din averea bisericească, astfel încât cererile depuse de Arhiepiscopie în temeiul art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 trebuie să aibă ca efect restituirea proprietăților fundamentale.

11. Se arată că sintagmele „acte doveditoare”, respectiv „acte sau orice alte dovezi necesare pentru stabilirea calității de fost proprietar” cuprinse în art. 1 alin. (9) și art. 4 alin. (2) din actul normativ criticat vizează și extrasele de carte funciară. Dreptul de proprietate al Fundației „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei” asupra bunului imobil revendicat este înscris în cartea funciară din perioada în care Bucovina era provincie a Imperiului Austro-Ungar, sistemul de drept întemeiat pe Codul civil austriac fiind bazat pe principiul constitutiv de drepturi al înscrierii în cartea funciară și pe principiul forței probante absolute. Ca atare, extrasele de carte funciară fac dovada existenței dreptului de proprietate al reclamanților la data preluării abuzive a imobilului, iar aceste probe sunt suficiente pentru admiterea cererii de restituire. Așadar, proprietar al imobilului este cel înscris în cartea funciară la data preluării abuzive, aspect ce se circumscrie noțiunii de „bun”, în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Se arată că din prevederile art. 4 alin. (4) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 rezultă că legea instituie, pe de o parte, prezumția existenței dreptului de proprietate în favoarea

cultului religios de la care statul a preluat imobilul și, pe de altă parte, *per a contrario*, prezumția de neproprietar al statului cu privire la bunurile bisericești preluate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989. Mai mult, „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei” este continuatorul vechii persoane juridice din patrimoniul căreia au fost preluate în mod abuziv imobilele revendicate, aspect asupra căruia s-a pronunțat în mod irevocabil Curtea Supremă de Justiție, prin Decizia nr. 4.401 din 31 octombrie 2003, reținând că actuala persoană juridică este continuatoarea proprietarului tabular.

12. Referitor la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 1.202 din Codul civil din 1864 și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă, autorii excepției de neconstituționalitate susțin că instituirea unei prezumții legale absolute, care nu permite nicio dovadă contrară, cum este și prezumția de lucru judecat, afectează însăși ideea de „dreptate” în sens constituțional, atunci când circumstanțe noi ar impune reexaminarea acesteia ori atunci când prezumția însăși este rezultatul unei interpretări și aplicări a legii contrare scopului legitim, incompatibile cu Legea fundamentală. Arată că simplul fapt că Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților are acces la instanță, dar numai pentru a-și vedea respinsă noua acțiune ori calea de atac prin jocul dispozițiilor referitoare la prezumția legală de lucru judecat nu corespunde exigențelor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. În acest sens se arată că instanțele de judecată (Decizia civilă nr. 147/A din 13 noiembrie 2013 a Curții de Apel Cluj — Secția I civilă, rămasă irevocabilă prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția I civilă, nr. 3.332 din 27 noiembrie 2014) au reținut în mod irevocabil că, la momentul preluării abuzive a bunurilor revendicate, Fundația „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei” nu ar fi avut calitatea de proprietar, ci ar fi avut doar un drept de administrare, corespunzător proprietății publice. Or, lipsirea Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților și a fundației sale, Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei, de orice efect util al dreptului real înscris în cartea funciară și constituirea în anul 2015 în favoarea statului român a unui drept de proprietate asupra imobilelor ce aparțin averii bisericești, imobile preluate fără nicio despăgubire, relevă o manieră arbitrară, ilegală și impredictibilă în soluționarea cererii de restituire a bunurilor, contrară principiului securității juridice.

14. Se susține că puterea de apreciere acordată judecătorului în materie de probe nu este una absolută și nelimitată și nu trebuie să încalce forța probantă pe care legea o atribuie în mod imperativ anumitor acte și fapte. Decizia unei instanțe care este viciată arbitrar este incompatibilă cu principiul preeminenței dreptului, iar lipsa de predictibilitate jurisprudențială încalcă principiul general al securității juridice și eficacitatea dreptului de acces la justiție. În acest sens, arată că Decizia nr. 147/A din 13 noiembrie 2013 a Curții de Apel Cluj — Secția I civilă și Decizia nr. 3.332 din 27 noiembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă „sunt viciate de arbitrar în condițiile în care calitatea de proprietar tabular a reclamantei (Fundația «Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei»), afirmată prin extrasele de carte funciară în care dreptul de proprietate al acesteia este înscris în foile de carte funciară, este schimbată de instanțele de judecată în aceea de simplu fost uzufructuar și administrator al folosinței imobilelor revendicate, atribuind statului român, în lipsa oricărui titlu de proprietate, calitatea de proprietar”. Se apreciază că reclamanta nu poate fi lipsită, în baza unor considerații istorice, de efectele

drepturilor sale de proprietar tabular, înscris în cartea funciară (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 4 noiembrie 2014, pronunțată în Cauza *Sociedad Anonima del Uciencia împotriva Spaniei*, paragrafele 65 și 66). Pentru imobilele supuse regimului de publicitate imobiliară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară, iar o asemenea dovadă nu poate fi combătută prin analiza unui context istoric. Adoptarea unei soluții singulare, de negare a dreptului tabular al reclamantei la data deposedării, schimbarea unei jurisprudențe unanime, conforme legii publicității imobiliare, care conferă celui al cărui drept de proprietate este înscris în cartea funciară o prezumție absolută de proprietate și recunoașterea, în lipsa unui titlu de proprietate, a unui drept de proprietate în favoarea statului, cu efecte de opozabilitate față de proprietarul tabular de la data deposedării, are valoarea unei legi retroactive ce alterează deznodământul judiciar firesc al litigiului, ceea ce este inadmisibil într-un stat de drept.

15. Se arată, totodată, că dreptul la nediscriminare impune, în cauză, înlăturarea oricărei inegalități de tratament privind exercițiul drepturilor tabulare în raport cu alți proprietari tabulari cărora jurisprudența constantă a instanței supreme le-a recunoscut și le recunoaște prezumția legală absolută a dreptului aparținând persoanei înscrise în cartea funciară. Totodată, din moment ce Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și fundația sa, „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei”, au vocație legală în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 la restituirea imobilelor preluate abuziv, acest drept este protejat de art. 44 din Constituție.

16. **Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

17. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

18. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

19. **Președintele Camerei Deputaților, Președintele Senatului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, susținerile apărătorului autorilor excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

20. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierilor de sesizare, dispozițiile art. 1 alin. (1) și (9) — „în măsura în care sunt excluse de la restituire proprietățile fundamentale ale cultelor religioase”, art. 1 alin. (9) și art. 4 — „în măsura în care registrele de carte funciară și extrasele de carte funciară nu constituie acte doveditoare suficiente pentru admiterea cererii de restituire, iar cererile depuse prin centrul eparhial și de cult nu permit restituirea proprietăților fundamentale” din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, respectiv și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă — „în măsura în

care nu permit reexaminarea prezumției legale absolute în baza unor elemente de noutate, a unor circumstanțe noi, inclusiv pe calea excepției de neconstituționalitate”, respectiv ale art. 1 alin. (1) și (9) și art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, precum și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864 și art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că obiectul acesteia vizează art. 1 alin. (1) și (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 1 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și art. 1.202 din Codul civil din 1864 și art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care au următorul conținut normativ:

— Art. 1 alin. (1) și (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000: „(1) Imobilele care au aparținut cultelor religioase din România și au fost preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu, de statul român, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, altele decât lăcașele de cult, aflate în proprietatea statului, a unei persoane juridice de drept public sau în patrimoniul unei persoane juridice din cele prevăzute la art. 2, se retrocedează foștilor proprietari, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență. (...)”

(9) În toate cazurile cererile de retrocedare a imobilelor prevăzute la alin. (1) se pot depune la Comisia specială de retrocedare, prevăzută de prezenta ordonanță de urgență, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a acesteia. După acest termen nu se mai pot formula cereri de restituire sau de retrocedare. Actele doveditoare ale drepturilor solicitate se pot depune în termenul util stabilit de comisie.”;

— Art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000: „(2) Pentru fiecare imobil solicitantul va pune la dispoziție Comisiei speciale de retrocedare, în vederea stabilirii dreptului de proprietate asupra imobilelor, actele sau orice alte dovezi necesare pentru stabilirea calității de fost proprietar, în condițiile ce se vor stabili prin regulamentul prevăzut la art. 3 alin. (3).”;

— Art. 1.202 din Codul civil din 1864: „(1) Prezumția legală dispensează de orice dovadă pe acela în favoarea căruia este făcută.”

(2) Nicio dovadă nu este primită împotriva prezumției legale, când legea, în puterea unei asemenea prezumții, anulează un act oarecare, sau nu dă drept de a se reclama în judecată, afară numai de cazurile când legea a permis dovada contrarie și afară de aceea ce se va zice în privința jurământului și mărturisirii ce ar face o parte în judecată”;

— Art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă: „(2) Prezumția legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel”.

22. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (3)—(5) privind statul de drept, principiul separației și echilibrului puterilor în stat și cerințele de calitate a actelor normative, art. 15 alin. (2) referitor la neretroactivitatea legii, art. 16 alin. (1) și (2) referitor la egalitatea în fața legii și la preeminența legii, art. 20 — *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, art. 29 alin. (3) și (5) referitor la libertatea și autonomia cultelor religioase, art. 44 alin. (1) și (2) referitor la dreptul de proprietate privată, art. 61 alin. (1) privind rolul Parlamentului, art. 124 —

Înfăptuirea justiției și art. 142 alin. (1) referitor la rolul Curții Constituționale.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că textele de lege criticate au mai format obiectul controlului de constituționalitate, prin prisma unor critici identice, prin Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 27 ianuarie 2017, instanța de contencios constituțional analizând conformitatea acestora cu prevederile Constituției invocate și în cauza de față.

24. Prin decizia menționată, Curtea a observat (paragraful 25) că Fondul Bisericesc Ortodox Român din Bucovina este o fundațiune specială, preluat în noua ordine juridică de după 1918 și reorganizat în 1925 cu un regim juridic specific, iar ulterior acestui moment cunoaște, de asemenea, o reglementare specială. Acesta, ca formă de organizare, este o fundație, dar cu un regim juridic distinct raportat la actul normativ cu aplicabilitate generală referitor la asociații și fundații de la acea vreme, respectiv Legea nr. 21/1924, fiind o fundație publică, înființată și organizată prin lege, și nu privată, iar, în același timp, este o entitate distinctă de Biserică în sine, indiferent de denumirea sub care apare de-a lungul existenței sale stabilite prin lege. Prin urmare, nu poate exista identitate între destinatarii actului normativ criticat, în speță cultele religioase — persoane juridice de drept privat și de utilitate publică, al căror scop este practicarea unei credințe religioase, și alte persoane juridice de drept public sau privat, precum fundațiile. Un cult religios, pe de o parte, și o fundație — constituită fie de acesta în calitate de unic fondator, fie de stat prin lege specială —, pe de altă parte, sunt persoane juridice distincte, astfel încât această diferență de personalitate juridică denotă, în mod firesc, o diferență de patrimonii.

25. Curtea a reținut (paragraful 29) că, reglementând, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, restituirea imobilelor preluate abuziv către cultele religioase — așadar, a averii/bunurilor comune ale Bisericii —, astfel încât acestea să le administreze, în acord cu statutele proprii, scopul legiuitorului a fost acela de a asigura mijloacele materiale necesare desfășurării activității spirituale, culturale și sociale a cultelor religioase, în deplin acord cu relația între stat și culte, instituită, la nivel constituțional, prin art. 29 alin. (5), potrivit căruia cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, și detaliată, în acest sens specific, la nivel infraconstituțional, prin art. 10 alin. (1) din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 21 martie 2014, potrivit căruia cheltuielile pentru întreținerea cultelor și desfășurarea activităților lor se vor acoperi, în primul rând, din veniturile proprii ale cultelor, create și administrate în conformitate cu statutele lor. De aceea, legiuitorul a circumstanțiat domeniul de aplicare a actului normativ criticat, în privința persoanelor îndreptățite la restituire, la cultele religioase, în considerarea scopului principal al acestora, respectiv acela de manifestare a credinței religioase în mod colectiv, scop care diferă, de la caz la caz, de obiectul de activitate al fundațiilor, indiferent de natura lor.

26. De asemenea, cu privire la obiectul restituirii, Curtea a reținut (paragraful 30) că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 are caracter reparatoriu și vizează numai bunurile imobile preluate abuziv de stat în timpul regimului comunist, și anume în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989; or, în cauza examinată prin decizia menționată, la fel ca în prezentele

cauze conexe, se ridică probleme care excedează conținutului normativ al ordonanței de urgență, în sensul că sunt vizate bunuri imobile care nu au fost preluate abuziv de stat în perioada anterioară, regimul juridic al acestora fiind stabilit în baza unor realități normative ce premerg anului 1945. Prin urmare, cele antamate de autorii excepției de neconstituționalitate, atât în cauza de față, cât și în cele soluționate prin Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, vizează contestarea, pe de o parte, a regimului juridic al bunurilor imobile, obiect al acțiunii principale, în perioada în care fostul Ducat al Bucovinei a aparținut Imperiului Austriac și, pe de altă parte, a dreptului de proprietate al statului român, drept rezultat în urma succesiunii de state și a voinței sale suverane, aspecte care nu vizează și nu pun în discuție legislația cu caracter reparatoriu adoptată pentru restituirea bunurilor imobile preluate abuziv de stat în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

27. Având în vedere cele expuse, Curtea a constatat (paragraful 31) că formula redacțională a normei criticate respectă exigențele tehnicii legislative, reglementate prin Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora: „*textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce*” [art. 8 alin. (4) teza întâi din lege] și „*actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie*” [art. 36 alin. (1) din aceeași lege]. Prin urmare, raportat la cerințele de calitate a normei juridice, Curtea a reținut că prevederile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, potrivit cărora „*(1) Imobilele care au aparținut cultelor religioase din România (...) se retrocedează foștilor proprietari, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență*”, îndeplinesc criteriile de claritate, precizie și previzibilitate prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție, operațiunea de retrocedare vizând numai bunurile imobile care au aparținut cultelor religioase.

28. În ceea ce privește susținerile referitoare la faptul că sintagmele „*acte doveditoare*”, respectiv „*acte sau orice alte dovezi necesare pentru stabilirea calității de fost proprietar*”, cuprinse în prevederile art. 1 alin. (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000, au în vedere în mod explicit și extrasele de carte funciară, astfel că este neconstituțională interpretarea dată acestor texte de lege de către instanța de judecată în sensul că extrasul de carte funciară nu face dovada dreptului de proprietate, ci doar a unui drept de administrare, Curtea a reținut (paragraful 32) că autorii excepției de neconstituționalitate solicită Curții Constituționale să se pronunțe asupra pertinentei și relevanței probelor pe care le poate depune persoana îndreptățită la restituire, precum și asupra modului în care aceste probe pot fi interpretate de către Comisia specială de retrocedare sau de către instanța de judecată. Or, Curtea Constituțională nu se poate substitui organului administrativ care are rolul de aplicare a legii și nici instanței de judecată chemată să cenzureze o eventuală decizie nelegală a acestuia. Aprecierea calității de proprietar a persoanei îndreptățite la restituire, respectiv a cultului religios [și nu a asociațiilor sau fundațiilor constituite prin lege specială sau de către cultele religioase], în baza probelor administrate, reprezintă o chestiune de fapt, a cărei stabilire intră în

competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa (cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 19 din 21 ianuarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 171 din 18 martie 2003), este atribuția instanțelor de judecată să interpreteze și să determine dispozițiile legale aplicabile în raport cu starea de fapt stabilită. În temeiul art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea nu poate modifica sau completa prevederea legală supusă controlului și nici nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției, astfel încât excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 este inadmisibilă.

29. În continuare, analizând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1.202 din Codul civil din 1864 referitor la prezumția legală, Curtea a constatat (paragraful 33) că acestea au fost abrogate în mod expres la data intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, respectiv la data de 15 februarie 2013, potrivit art. 230 lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. Or, la data sesizării Curții Constituționale de către instanța judecătorească, respectiv Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal, prevederile art. 1.202 din Codul civil din 1864 nu mai erau în vigoare, astfel încât acestea nu au nicio relevanță în soluționarea fondului cauzei, excepția de neconstituționalitate fiind inadmisibilă, în temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

30. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea a reținut (paragraful 34) că acest text de lege consacră o clasificare indirectă a prezumțiilor legale, în funcție de posibilitatea răsturnării prin proba contrară, respectiv în prezumții absolute și relative. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că instituirea unei prezumții legale absolute, care nu permite nicio dovadă contrară, cum este și

prezumția de lucru judecat, afectează însăși ideea de „dreptate”, menționată de art. 1 alin. (3) din Constituție ca valoare supremă garantată într-un stat de drept. În acest sens, arată că instanțele de judecată au reținut în mod irevocabil că Fundația „Fondul Bisericesc Ortodox Român” nu avea calitatea de proprietar la data preluării abuzive a bunurilor revendicate, iar, în conformitate cu art. 430 alin. (2) din Codul de procedură civilă, autoritatea de lucru judecat privește atât dispozitivul hotărârii, cât și considerentele pe care acesta se sprijină.

31. În cauza examinată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, la fel ca în prezenta cauză, instanța de contencios constituțional a observat (paragraful 36) că nu se poate susține în mod rezonabil că reglementarea legală a autorității de lucru judecat ce însoțește hotărârea judecătorească contravine noțiunii de „dreptate”, reglementată prin art. 1 alin. (3) din Constituție, dat fiind faptul că există remedii procesuale, de natură a contracara efectele injuste ale unei hotărâri judecătorești netemeinice sau nelegale care este definitivă și executorie, și anume căile extraordinare de atac.

32. În ceea ce privește susținerile referitoare la încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi, ca urmare a faptului că autorii excepției de neconstituționalitate nu beneficiază de valorificarea „prezumției legale absolute a dreptului aparținând persoanei înscrise în cartea funciară”, astfel cum în mod constant a decis instanța supremă în favoarea altor proprietari tabulari, Curtea Constituțională a constatat (paragraful 37) că acestea nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Faptul că instanța de judecată poate să nu dea valoare probatorie anumitor înscrisuri depuse în dovedirea dreptului pretins nu poate constitui *eo ipso* un veritabil tratament discriminatoriu și, implicit, neconstituțional.

33. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea acestei jurisprudențe, Curtea constată că cele statuate prin decizia citată își mențin valabilitatea și în cauza de față.

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (9) și art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România și ale art. 1.202 din Codul civil din 1864, excepție ridicată de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și Fundația „Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei” din Suceava în dosarele nr. 334/39/2016, nr. 325/39/2016, nr. 330/39/2016, nr. 602/39/2016, nr. 603/39/2016, nr. 604/39/2016, nr. 605/39/2016, nr. 606/39/2016, nr. 326/39/2016, nr. 333/39/2016, nr. 600/39/2016, nr. 329/39/2016, nr. 331/39/2016 și nr. 601/39/2016 ale Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România și ale art. 328 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de aceleași părți în aceleași dosare ale aceleiași instanțe.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 februarie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind aprobarea Strategiei generale de descentralizare

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 8 alin. (1) lit. a) și art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Se aprobă Strategia generală de descentralizare, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU

SORIN MIHAI GRINDEANU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene,

Sevil Shhaideh

Viceprim-ministru, ministrul mediului,

GrațIELA-LeocADIA GAVRILESCU

Secretarul general al Guvernului,

Mihai BusuioC

Ministrul apelor și pădurilor,

Adriana Petcu

Ministrul turismului,

Mircea-Titus Dobre

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Petre Daea

Ministrul tineretului și sportului,

Marius-Alexandru Dunca

Ministrul educației naționale,

Pavel Năstase

Ministrul sănătății,

Florian-Dorel Bodog

Ministrul culturii și identității naționale,

Ioan Vulpescu

Ministrul finanțelor publice,

Viorel Ștefan

București, 12 aprilie 2017.

Nr. 229.

ANEXĂ

STRATEGIA GENERALĂ DE DESCENTRALIZARE

CAPITOLUL 1

Necesitatea elaborării strategiei

1.1. Context

În contextul în care Carta europeană a autonomiei locale stabilește că autoritățile administrației publice locale, împuternicite cu responsabilități efective, trebuie să asigure o administrație eficientă, cu servicii de calitate, Constituția României, republicată, stabilește înființarea acestora și legea administrației publice locale le stabilește cadrul de organizare și funcționare, Strategia generală de descentralizare își propune transferul de noi competențe de la nivel central la nivel local, cu scopul de crea premisele creșterii calității și eficienței serviciilor publice prestate cetățenilor, precum și dezvoltării locale.

Strategia reprezintă documentul-cadru care stabilește direcțiile strategice ale Guvernului în perioada imediat

următoare cu privire la procesul de descentralizare, abordând domeniile incluse în acest proces, precum și etapele pe care autoritățile administrației publice centrale trebuie să le urmeze pentru asigurarea coerenței procesului, astfel încât să contribuie la asigurarea autonomiei locale.

Principiul autonomiei locale, consfințit de Carta europeană a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985 și ratificată de România în anul 1997, reprezintă fundamentul organizării și funcționării autorităților administrației publice locale din România.

Carta stabilește dreptul autorităților publice locale de a dispune de capacitate efectivă pentru a rezolva și a administra, în cadrul legii, sub propria lor răspundere și în favoarea populației, o parte importantă din treburile publice. Acest drept este prevăzut și de Constituția României, republicată, și de

Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie administrativă și financiară, exercitată pe baza și în limitele prevăzute de lege.

Prin Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, se prevede posibilitatea transferului de responsabilități și competențe, inclusiv prerogative de putere publică de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice locale, cu respectarea principiului subsidiarității.

Obiectivele strategiei răspund preocupării Guvernului României cu privire la modernizarea administrației publice, sens în care aceasta propune eficientizarea modului de alocare a competențelor exercitate de autoritățile administrației publice centrale, astfel încât activitatea la nivel central să fie axată pe exercitarea următoarelor funcții:

- a) funcția de elaborare și monitorizare a politicilor publice naționale;
- b) funcția de reglementare;
- c) funcția de coordonare și îndrumare metodologică;
- d) funcția de inspecție și control de stat cu privire la modalitatea în care sunt respectate prevederile legale în materie de către autoritățile administrației publice locale.

Descentralizarea administrativă și financiară, respectiv transferul competențelor exercitate de către instituțiile și autoritățile administrației publice centrale către autoritățile administrației publice locale reprezintă fundamentul unei reforme reale a sistemului administrativ, deziderat asumat de România încă din anul 1990, în perioada în care instituțiile democratice ale statului de drept începeau să se coaguleze, proces reafirmat în contextul îndeplinirii condițiilor de preaderare la Uniunea Europeană. În acest sens, după anul 1990, o preocupare constantă a Guvernului României a fost reforma administrației publice care cuprinde inclusiv măsuri privind realizarea procesului de descentralizare.

Astfel, un pas important în materializarea acestui deziderat l-a reprezentat adoptarea Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care trasează principiile și regulile generale care trebuie să ghideze procesul de transfer al competențelor către autoritățile administrației publice locale, împreună cu fondurile aferente acestora. De la adoptarea legii-cadru a descentralizării se recunoaște faptul că rezultatele obținute nu sunt satisfăcătoare, în sensul că, în cele mai multe cazuri, transferul de competențe nu a fost însoțit de resursele necesare exercitării acestora, ceea ce a îngreunat sarcina autorităților administrației publice locale.

În acest context, odată cu adoptarea Programului de guvernare 2013—2016, la nivelul Executivului au fost asumate o serie de măsuri concrete în privința reformării administrației publice, cu accent deosebit pe descentralizare, administrativă și financiară. Astfel, necesitatea continuării acestui demers rezidă din analizele care au stat la baza elaborării documentului amintit, unde în preambulul secțiunii „Dezvoltare și administrație” se arată că descentralizarea a fost realizată doar aparent, la nivel formal și fără asigurarea unui suport financiar corespunzător. De aceea, Guvernul României și-a asumat ca obiectiv „Continuarea reformei în administrația publică cu un accent pus pe creșterea autonomiei colectivităților locale prin declanșarea reală a procesului de descentralizare, cu respectarea principiului subsidiarității administrației publice”.

Anul 2013 a reprezentat o etapă importantă în efortul Guvernului României de a accelera procesul de transfer al competențelor de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice locale, în conformitate cu principiul subsidiarității, concomitent cu asigurarea resurselor necesare pentru exercitarea acestor competențe, având ca obiectiv major întărirea autonomiei locale.

Având în vedere amploarea și importanța procesului de descentralizare, pe tot parcursul anului 2013, cu ocazia pregătirii proiectului legii privind stabilirea unor măsuri de descentralizare a unor competențe exercitate de unele ministere și organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și a unor măsuri de reformă privind administrația publică, structurile asociative ale autorităților administrației publice locale au reprezentat un partener constant al Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene și al ministerelor implicate în acest proces, alături de membri ai Parlamentului României și ai societății civile.

Procesul de descentralizare reprezintă în continuare o prioritate a Guvernului României, așa cum este stabilit și prin Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014—2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 909/2014 privind aprobarea Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014—2020 și constituirea Comitetului național pentru coordonarea implementării Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014—2020, document strategic național care reflectă, pe de o parte, soluțiile de politică publică ce constituie un răspuns ferm la nevoile administrației publice românești și care, pe de altă parte, reprezintă o condiționalitate ex-ante în procesul de programare bugetară 2014—2020.

Procesul de descentralizare are ca principal rol transferul competențelor între autoritățile administrației publice centrale și locale pentru a oferi cetățenilor servicii publice de mai bună calitate, realizând în același timp modernizarea structurilor responsabile cu asigurarea/furnizarea acestor servicii.

1.2. Avantajele descentralizării

Potrivit raportului Consiliului Europei „Reforme de regionalizare și descentralizare în România”, redactat de către Direcția Guvernare, Departamentul de Instituții Democratice și Guvernare (DG II), o alocare eficientă a responsabilităților între nivelul central și local presupune ca atribuțiile și competențele privind implementarea politicilor, strategiilor naționale și reglementărilor să se exercite de către autoritățile administrației publice locale, iar competențele și atribuțiile care vizează elaborarea de strategii/politici naționale, reglementarea, inspecția și controlul de stat cu privire la modalitatea în care sunt respectate prevederile legale în materie să se exercite de către autoritățile administrației publice centrale.

Procesul de descentralizare vizează, în principal, atingerea următoarelor avantaje:

- a) creșterea capacității de reacție a administrației publice locale, ca urmare a scurtării lanțului decizional;
- b) simplificarea relației dintre cetățean și sistemul administrativ (ce decurge direct din principiul subsidiarității);
- c) implicarea mai activă a tuturor factorilor de interes de la nivel local în dezvoltarea durabilă a comunităților locale, ceea ce va conduce la creșterea calității serviciilor publice;
- d) atragerea de fonduri europene nerambursabile de către autoritățile administrației publice locale, ca urmare a competențelor transferate în cadrul procesului de descentralizare;
- e) stimularea competitivității și a performanței între autoritățile administrației publice locale cu privire la efectele care rezultă ca urmare a exercitării noilor competențe;
- f) creșterea răspunderii în utilizarea fondurilor publice, prin trecerea structurilor de interes local în subordinea autorităților administrației publice locale alese prin votul direct al cetățenilor;
- g) promovarea mai activă a unor instrumente existente sau potențiale de dezvoltare locală (parcuri industriale, asociații de dezvoltare intercomunitară etc.) care pot crea locuri de muncă și stimula dezvoltarea locală.

1.3. Cadrul juridic

Guvernul României și-a asumat realizarea procesului de descentralizare prin:

a) Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare;

b) Hotărârea Guvernului nr. 139/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare;

c) Programul național de reformă, principalul instrument al Comisei Europene pentru monitorizarea îndeplinirii obiectivelor Strategiei Europa 2020;

d) Scrisoarea de intenție semnată de autoritățile române la București la 5 martie 2014 și aprobată prin Decizia Consiliului directorilor executivi al Fondului Monetar Internațional din 26 martie 2014;

e) Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014—2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 909/2014.

Existența unei Strategii generale de descentralizare va permite o implementare coerentă și coordonată a inițiativelor sectoriale de descentralizare, pe baza unui plan de măsuri, care are ca obiective principale:

a) eficientizarea activității administrației publice;

b) creșterea calității serviciilor publice prestate cetățenilor.

CAPITOLUL 2

Viziunea, principiile generale și obiectivele strategiei

2.1. **Viziunea:** O administrație publică locală capabilă să furnizeze servicii publice de calitate beneficiarilor, folosind eficient resursele existente, într-o Românie modernă, competitivă, adaptată la realitățile globale.

2.2. **Prezentul document strategic se fundamentează pe principiile din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, precum și din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare:**

a) **principiul subsidiarității**, care constă în exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară;

b) **principiul asigurării resurselor** corespunzătoare competențelor transferate;

c) **principiul responsabilității** autorităților administrației publice locale în raport cu competențele ce le revin, care impune obligativitatea realizării standardelor de calitate în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică;

d) **principiul asigurării unui proces de descentralizare stabil**, predictibil, bazat pe criterii și reguli obiective, care să nu constrângă activitatea autorităților administrației publice locale sau să limiteze autonomia locală financiară;

e) **principiul echității**, care implică asigurarea accesului tuturor cetățenilor la serviciile publice și de utilitate publică;

f) **principiul autonomiei locale financiare**, potrivit căruia unitățile administrativ-teritoriale au dreptul la resurse financiare suficiente, pe care autoritățile administrației publice locale le pot utiliza în exercitarea atribuțiilor lor, pe baza și în limitele prevăzute de lege;

g) **principiul proporționalității**, conform căruia resursele financiare ale unităților administrativ-teritoriale trebuie să fie proporționale cu responsabilitățile autorităților administrației publice locale stabilite prin lege;

h) **principiul consultării**, potrivit căruia autoritățile administrației publice locale, prin structurile asociative ale acestora, trebuie să fie consultate asupra procesului de alocare a resurselor financiare de la bugetul de stat către bugetele locale.

2.3. Obiectivele strategiei

Strategia generală de descentralizare este un instrument de planificare strategică pe termen scurt care propune măsuri

menite să contribuie la accelerarea modernizării/reformării administrației publice, astfel încât aceasta să fie capabilă să răspundă eficient solicitărilor cetățenilor și mediului de afaceri, asigurând astfel premisele necesare unei dezvoltări echilibrate a României.

2.3.1. Obiectivul general

Consolidarea capacității administrației publice de a furniza servicii publice diversificate și de calitate cetățenilor, prin transferul de noi competențe de la nivelul administrației centrale către autoritățile administrației publice locale

Ca urmare a procesului de descentralizare, autoritățile administrației publice locale vor exercita noi competențe în următoarele domenii:

a) agricultură;

b) cultură;

c) turism;

d) mediu;

e) sănătate;

f) educație — activități extrașcolare;

g) tineret și sport.

2.3.2. Obiectivele specifice:

1. Realizarea transferului de competențe de la nivel central la nivel local care să permită consolidarea aplicării principiului subsidiarității

Realizarea obiectivului specific implică următoarele activități:

a) parcurgerea etapelor preliminare ale procesului de descentralizare conform Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare;

b) transferul competențelor de la autoritățile administrației publice centrale la autoritățile administrației publice locale, precum și al patrimoniului aferent competențelor descentralizate, prin legile sectoriale de descentralizare.

Pe parcursul implementării procesului de descentralizare, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, prin direcția de specialitate, va acorda asistență tehnică ministerelor de resort în elaborarea analizelor de impact cu privire la soluțiile propuse pentru descentralizare.

2. Eficientizarea exercitării competențelor descentralizate pentru asigurarea de servicii publice de calitate și a cheltuielilor fondurilor publice

Realizarea obiectivului specific implică următoarele activități:

a) elaborarea sau, după caz, actualizarea standardelor de cost și de calitate în furnizarea serviciilor publice descentralizate;

b) monitorizarea periodică și evaluarea strategiilor sectoriale privind descentralizarea competențelor, după caz;

c) dezvoltarea/consolidarea mecanismelor de coordonare metodologică, monitorizare, inspecție și control de stat cu privire la modalitatea în care sunt respectate prevederile legale în materie;

d) întărirea capacității autorităților administrației publice locale pentru exercitarea eficientă a competențelor descentralizate.

CAPITOLUL 3

Metodologia transferului de competențe

Pornind de la necesitatea revizuirii competențelor autorităților administrației publice centrale în contextul eficientizării activității acestora, prezenta strategie trasează, la nivel sectorial, liniile directoare pentru realocarea competențelor între palierul central și palierul local al administrației publice, din perspectiva îmbunătățirii modului de furnizare a serviciilor publice.

Acțiunile propuse a fi întreprinse în procesul de descentralizare urmăresc atingerea obiectivelor specifice ale strategiei, pentru a permite o abordare unitară și coerentă pentru fiecare dintre domeniile incluse în procesul de descentralizare.

Procesul de descentralizare vizează adoptarea unor măsuri care urmează a fi întreprinse pe termen scurt prin constituirea unor structuri flexibile capabile să asigure îndeaproape și cu promptitudine nevoile reale ale populației, cauzate inclusiv de o

centralizare a competențelor care vizează implementarea strategiilor naționale și a reglementărilor cu impact direct asupra serviciilor publice.

Potrivit prevederilor art. 3 lit. a) din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, principiul subsidiarității constă în exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean, nivel care dispune de capacitatea administrativă necesară exercitării serviciului.

Pe baza liniilor directoare stabilite de ministerul coordonator al procesului de descentralizare, ministerele implicate în procesul de transfer de competențe vor parcurge toate etapele preliminare transferului de competențe, potrivit Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, precum și anexelor nr. 1 și 2 la prezenta strategie:

a) elaborarea de către Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene a strategiei generale de descentralizare sau, în cazul inexistenței unei strategii generale de descentralizare prin care se analizează oportunitatea transferului de competențe de la nivelul administrației publice centrale la nivelul autorităților administrației publice locale, elaborarea de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale a strategiilor sectoriale de descentralizare;

b) identificarea de către Guvern, ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale a resurselor necesare și a costurilor integrale aferente competențelor care sunt transferate, precum și a surselor bugetare pe baza cărora sunt finanțate;

c) organizarea de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale a fazelor-pilot în vederea testării și evaluării impactului soluțiilor propuse pentru descentralizarea competențelor, care nu sunt exercitate prin structuri din subordinea ministerelor de resort, organizate la nivel local;

d) elaborarea de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale a analizelor de impact ale transferului de competențe;

e) elaborarea de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale a proiectelor de legi sectoriale prin care se transferă competențe către autoritățile administrației publice locale;

f) transferul, după caz, al resurselor financiare, umane și materiale în vederea exercitării competențelor transferate după intrarea în vigoare a legii sectoriale.

Competențele propuse a se transfera de la nivelul administrației publice centrale la nivelul autorităților administrației publice locale vizează strict competențe privind implementarea politicilor/strategiilor naționale și a reglementărilor în vigoare la nivel local.

În aplicarea art. 6 din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, și a art. 6 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, în domeniile incluse în procesul de descentralizare, competențele transferate vor fi însoțite de resursele necesare exercitării acestora, respectiv: resurse umane, financiare și materiale.

Competențele privind reglementarea, politicile și strategiile naționale, coordonarea metodologică a activității desfășurate de structurile responsabile cu exercitarea competențelor descentralizate, precum și inspecția și controlul cu privire la modalitatea în care sunt respectate prevederile legale în materie vor fi exercitate de autoritatea centrală în domeniu, în scopul aplicării unitare a politicilor și a strategiilor naționale și ale Uniunii Europene. Astfel, autoritățile administrației publice locale vor rămâne responsabile în continuare în fața ministerului de resort cu privire la modul de exercitare a competențelor.

Funcția de inspecție și de control se exercită cu privire la activitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește competența acestora de a emite autorizații/avize/acorduri, respectiv modalitatea în care s-au asigurat că acestea sunt respectate, măsurile dispuse în caz de neconformitate etc.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor de la nivelul administrației publice centrale la nivelul autorităților administrației publice locale, ministerele responsabile pentru cele șapte domenii supuse procesului de descentralizare vor elabora și vor supune aprobării Guvernului analize de impact.

Ulterior aprobării acestor analize de impact și în funcție de rezultatele obținute se va decide oportunitatea elaborării proiectelor de legi sectoriale prin care se vor descentraliza competențele, în conformitate cu prevederile Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 139/2008, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL 4

Competențele propuse pentru descentralizare

Strategia generală de descentralizare urmărește, în principal, analizarea oportunității transferului de competențe de la nivelul administrației publice centrale la nivelul autorităților administrației publice locale și trasarea direcțiilor de acțiune la nivelul fiecărui minister implicat în procesul de descentralizare, potrivit cadrului legal aplicabil.

Prezenta strategie își propune să identifice domeniile care fac obiectul transferului de competențe, urmând ca în cadrul analizelor de impact, elaborate de către ministerele de resort, să fie identificate complet și exhaustiv toate competențele ce urmează a fi transferate de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice locale.

Domeniile incluse în procesul de descentralizare sunt: agricultură, cultură, turism, mediu, sănătate, educație — activități extrașcolare, tineret și sport, astfel:

4.1. Domeniul agricultură

Procesul de transfer al unor competențe ale administrației publice centrale în domeniul agriculturii către autoritățile administrației publice locale a fost inițiat prin înființarea, la sfârșitul anului 2009, a camerelor agricole județene rezultate prin reorganizarea oficiilor de consultanță agricolă, ca instituții publice descentralizate, cu personalitate juridică, în subordinea consiliilor județene.

În luna august 2016, camerele agricole au fost preluate din subordinea consiliilor județene în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Astfel, potrivit prevederilor Legii nr. 157/2016 privind unele măsuri pentru reorganizarea unor structuri aflate în subordinea/coordonarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București s-au reorganizat, prin preluarea activității, patrimoniului și personalului direcțiilor pentru agricultură județene și a municipiului București, caselor agronomului, compartimentelor funcționale din subordinea Direcției monitorizare inspecții, verificare și control din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și ale camerelor agricole județene, structuri care se desființează.

În vederea eficientizării furnizării în teritoriu a serviciilor din sfera administrației publice centrale în domeniul agricultură, respectiv a îmbunătățirii comunicării cu beneficiarii (agricultorii), se propune transferul unor competențe de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) la autoritățile administrației publice locale de la nivelul județelor.

Astfel, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor al competențelor privind implementarea

politicilor naționale și reglementărilor în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, exercitate în prezent de:

- a) direcțiile pentru agricultură județene, respectiv a municipiului București¹;
- b) oficiile de studii pedologice și agrochimice județene;
- c) filialele regionale aflate în subordinea Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul agricultură.

4.2. Domeniul cultură

Ministerul Culturii și Identității Naționale a inițiat încă din anul 1996 procesul de descentralizare, realizându-se în cadrul acestuia mai multe transferuri de competențe ale unor instituții publice de cultură către autoritățile administrației publice locale. Astfel, ca urmare a procesului de descentralizare, autoritățile administrației publice locale de la nivelul județelor exercită competențe exclusive privind:

- a) bibliotecile publice județene;
- b) muzeele județene;
- c) centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale;
- d) instituțiile publice de spectacole și concerte (teatre, filarmonici, orchestre, formații și ansamblurile artistice);
- e) universitățile populare cu personalitate juridică.

La nivelul autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor au fost transferate competențe privind:

- a) căminele culturale;
- b) universitățile populare cu personalitate juridică;
- c) biblioteci publice și muzee;
- d) instituțiile publice de spectacole și concerte (teatrele, filarmonicile, orchestrele și ansamblurile artistice).

În aplicarea principiului subsidiarității în domeniul culturii, autoritățile administrației publice locale sunt cele mai interesate în gestionarea, protejarea și punerea în valoare a resurselor aflate pe teritoriul acestora, inclusiv a patrimoniului cultural mobil și imobil. În acest sens, acestea sunt cele mai în măsură să exercite competențe referitoare la gestionarea, protejarea și punerea în valoare a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural mobil și imobil de interes local (exclusiv monumentele istorice din clasa B).

Astfel, strategia vizează transferul la nivelul județelor al competențelor privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul culturii, după cum urmează:

- a) competențele exercitate de direcțiile județene pentru cultură și patrimoniul național, respectiv a municipiului București;
- b) competențele privind: avizarea concesiunii, dării în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică sau închirierii clădirilor monument istoric proprietate publică a unității administrativ-teritoriale; avizarea intervențiilor asupra monumentelor istorice de clasă B; avizarea clasării și declasării monumentelor istorice de clasă B; avizarea documentațiilor de urbanism și amenajarea teritoriului pentru instituirea, delimitarea și reglementarea construirii zonelor de protecție a monumentelor istorice de clasă B sau a zonelor construite protejate cu monumente istorice de clasă B.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Culturii și Identității

Naționale elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul culturii și identității naționale va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul cultură.

4.3. Domeniul turism

Până în prezent, domeniul turism nu a fost supus procesului de descentralizare, în ciuda faptului că activitatea specifică acestui domeniu reprezintă un pilon important pentru dezvoltarea economică durabilă locală, sens în care autoritățile administrației publice locale sunt cele mai în măsură și direct interesate să identifice și să implementeze pârghiile necesare asigurării unui mediu de afaceri propice dezvoltării comunităților pe care le reprezintă. De altfel, Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede competența privind dezvoltarea economică ca fiind în sarcina autorităților administrației publice locale.

În domeniul turismului, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor al următoarelor competențe:

- a) emiterea brevetului de turism și atestarea ghizilor de turism;
- b) clasificarea structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare turistică și funcțiuni de alimentație publică;
- c) omologarea pârtiilor de schi pentru agrement, traseelor de schi și traseelor turistice montane;
- d) autorizarea plajelor turistice și activităților din industria de agrement;
- e) avizarea documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului, respectiv emiterea avizului de specialitate pentru:

- documentații tehnice privind amplasamentul, conformarea și funcționalitatea construcțiilor noi cu destinație turistică de tipul:
 - structuri de primire turistice: hotel, hotel-apartament, motel, hostel, vilă, bungalow, cabană, sat de vacanță, camping, pensiune cu o capacitate mai mare de 3 camere, indiferent de categoria de confort a acestora;
 - structuri de servire a mesei: restaurant clasic, restaurant specializat, restaurant cu specific național sau local, braserie, berărie, grădină de vară, baruri de orice tip, unități de tip fast food-restaurant cu autoservire, bufet tip „expres”, pizzerie, snack-bar-cofetărie, patiserie, organizate în unități amenajate în spații speciale destinate, cuprinse în structuri de primire turistice și, respectiv, structuri independente, amplasate în cadrul stațiunii turistice;
 - structuri de agrement turistic: cluburi, cazinouri, săli polyvalente, instalații și dotări specifice agrementului turistic — transport turistic pe cablu, pârtii amenajate pentru practicarea schiului și altele asemenea;
 - structuri de tratament balnear: complexe de turism balnear;

- documentații privind funcționalitatea specifică a construcțiilor existente din domeniul turismului, supuse lucrărilor de modernizare, reamenajare, extinderi sau altor lucrări care modifică funcția turistică a acestora;

- documentații privind construcțiile ce urmează a fi modificate structural și funcțional în scopul primirii unei funcționalități cu profil turistic.

În acest sens, având în vedere faptul că, pentru domeniul turism, competențele propuse a fi descentralizate nu sunt exercitate prin structuri din subordinea Ministerului Turismului, organizate la nivel local, această instituție urmează să realizeze faza-pilot, în cadrul căreia să poată fi testate competențele supuse descentralizării.

¹ Se referă la direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București, așa cum au fost acestea reorganizate potrivit prevederilor Legii nr. 157/2016.

Ulterior realizării fazei-pilot, în vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Turismului elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul turismului va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea analizării oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul turism.

4.4. Domeniul mediu

Procesul de descentralizare în domeniul protecției mediului a vizat transferul către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor al competențelor privind managementul deșeurilor, salubritatea localităților și administrarea grădinilor zoologice.

Astfel, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor al competențelor privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul mediului, după cum urmează:

a) competențele exercitate de agențiile județene pentru protecția mediului și a municipiului București, aflate în subordinea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului;

b) competențele de realizare a lucrărilor de întreținere și ecologizare a plajelor turistice de către autoritățile administrației publice locale pe a căror rază administrativ-teritorială se află.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Mediului, respectiv Ministerul Apelor și Pădurilor elaborează analize de impact, care vor fi supuse spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul mediului, respectiv ministrul apelor și pădurilor vor prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizelor de impact în vederea oportunității elaborării legilor sectoriale de transfer al competențelor din domeniul mediu.

4.5. Domeniul sănătate

Din perspectiva transferului de competențe în domeniul sănătății, primele demersuri au fost realizate în anul 2002, odată cu transferul la autoritățile administrației publice locale al competențelor serviciilor de asistență medico-socială, adresate persoanelor cu probleme sociale, și întreținerea unităților sanitare publice de interes local/județean, cu mențiunea că administrarea efectivă a bunurilor, inclusiv a clădirilor, a fost transferată unității sanitare publice.

În perioada 2008—2010, prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 162/2008 privind transferul ansamblului de atribuții și competențe exercitate de Ministerul Sănătății către autoritățile administrației publice locale, aprobată prin Legea nr. 174/2011, cu modificările ulterioare, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2010 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul sănătății în vederea descentralizării, aprobată prin Legea nr. 135/2015, și a Hotărârii Guvernului nr. 529/2010 pentru aprobarea menținerii managementului asistenței medicale la autoritățile administrației publice locale care au desfășurat faze-pilot, precum și a Listei unităților sanitare publice cu paturi pentru care se menține managementul asistenței medicale la autoritățile administrației publice locale și la Primăria Municipiului București și a Listei unităților sanitare publice cu paturi pentru care se transferă managementul asistenței medicale către autoritățile administrației publice locale și către Primăria Municipiului București, cu modificările și completările ulterioare, a fost transferat autorităților administrației publice locale managementul asistenței medicale pentru 351 de unități medicale, reprezentând: centre de sănătate, spitale municipale, spitale orașenești, spitale comunale și alte unități sanitare cu paturi, inclusiv cele de urgență.

Astfel, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor al competențelor privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul sănătății, exercitate în prezent de direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor acestor instituții, cu excepția atribuțiilor de inspecție sanitară, Ministerul Sănătății elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul sănătății va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul sănătate.

4.6. Domeniul educație

În domeniul educației preuniversitare, odată cu intrarea în vigoare a Legii învățământului nr. 84/1995², au fost realizate primele măsuri de reorganizare a sistemului de administrare și finanțare a unităților de învățământ preuniversitar în sensul descentralizării competențelor cu privire la finanțarea unei componente din cheltuielile privind educația. Astfel, autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor au primit responsabilități, alături de ministerul de resort, cu privire la: învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal. Competențe privind învățământul special au fost transferate autorităților administrației publice locale de la nivelul județelor.

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, a vizat o serie de modificări profunde în sensul unei mai mari implicări a comunităților locale în asigurarea bunei funcționări a învățământului, atât în ceea ce privește organizarea rețelei școlare, cât și încheierea contractului de management între directorii unităților școlare cu primarii, introducerea finanțării bazate pe costuri standard și a principiului „finanțarea urmează elevul”.

În vederea continuării demersului de descentralizare în domeniul educației preuniversitare este necesară creșterea implicării comunității locale și societății prin descentralizarea, la nivelul autorităților administrației publice locale, și a altor competențe, respectiv a celor ce privesc educația extrașcolară.

Astfel, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor al competențelor privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul educației extrașcolare, exercitate în prezent de palatele copiilor, cluburile copiilor și cluburile sportive școlare.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Educației Naționale elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul educației naționale va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul educație.

4.7. Domeniul tineret și sport

În ceea ce privește domeniul tineret și sport, nu au avut loc evoluții semnificative ale procesului de descentralizare, începând cu anul 2010, măsurile de transfer de la nivel central la nivel local vizând preponderent trecerea unor imobile din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale. Astfel, între 2011—2012, au fost elaborate 16 hotărâri ale Guvernului prin care au fost transmise 26 de centre de agrement.

Astfel, strategia vizează analizarea oportunității transferului la nivelul județelor, respectiv al municipiilor al competențelor

² Actul normativ a fost abrogat prin Legea educației naționale nr. 1/2011, multe din prevederi fiind preluate.

privind implementarea politicilor naționale și reglementărilor în domeniul tineretului și sportului, exercitate în prezent de:

- a) direcțiile județene pentru sport și tineret la nivelul județelor, respectiv la nivelul municipiului București;
- b) centrele de agrement la nivelul județelor, respectiv la nivelul municipiului București;
- c) casele de cultură ale studenților la nivelul județelor, respectiv la nivelul municipiului București;
- d) cluburile sportive, precum și bazele sportive la nivelul unității administrativ-teritoriale pe raza căreia se află.

În vederea fundamentării deciziei cu privire la oportunitatea transferului competențelor, Ministerul Tineretului și Sportului elaborează analiza de impact, analiză care va fi supusă spre aprobare Guvernului României.

Astfel, ministrul tineretului și sportului va prezenta în ședința Guvernului o informare cu privire la concluziile analizei de impact în vederea oportunității elaborării legii sectoriale de transfer al competențelor din domeniul tineret și sport.

CAPITOLUL 5

Principalele rezultate așteptate, indicatorii, implicațiile pentru buget și implicațiile juridice

5.1. **Rezultatele** așteptate ale Strategiei generale de descentralizare se vor concretiza în obținerea unui cadru instituțional și legal adecvat implementării procesului de descentralizare, precum și realizarea unor sisteme/instrumente de monitorizare și eficientizare a exercitării competențelor descentralizate. Detalierea acestora este evidențiată în planul de acțiune, conform anexei nr. 2 la prezenta strategie.

5.2. **Indicatorii** de monitorizare vor fi:

- a) numărul de sectoare/domenii în care a intervenit descentralizarea competențelor;
- b) numărul de sectoare/domenii pentru care descentralizarea competențelor a fost însoțită de transferul resurselor necesare exercitării acestora;
- c) numărul de sectoare/domenii pentru care sunt elaborate sau, după caz, actualizate standarde de cost și calitate în furnizarea serviciilor publice.

5.3. **Impactul financiar** cu privire la finanțarea competențelor descentralizate la nivel județean/local este estimat din perspectiva aprobării proiectelor de lege sectoriale privind descentralizarea și în conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează:

„Descentralizarea unor activități

Trecerea de către Guvern în administrarea și finanțarea autorităților administrației publice locale a unor cheltuieli publice, ca urmare a descentralizării unor competențe, precum și a altor cheltuieli publice noi se face prin lege, numai cu asigurarea resurselor financiare necesare realizării acestora, fundamentate pe baza standardelor de cost ale serviciilor publice respective, iar până la aprobarea acestora, pe baza sumelor aprobate pentru anul anterior, actualizate cu indicii de prețurilor de consum, după cum urmează:

a) în primul an, prin cuprinderea distinctă în anexa la legea bugetului de stat a sumelor defalcate cu destinație specială, necesare finanțării cheltuielilor publice transferate sau a noilor cheltuieli publice, precum și a criteriilor de repartizare;

b) în anii următori, prin cuprinderea resurselor respective în ansamblul sumelor defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale alocate unităților administrativ-teritoriale, cu excepția celor nominalizate distinct prin anexa la legea bugetului de stat.”

5.4. **Măsuri normative necesare pentru aplicarea prezentului document strategic**

Implementarea prezentei strategii implică elaborarea, modificarea, completarea sau abrogarea, după caz, atât a legislației care stabilește regimul juridic general al organizării și funcționării administrației publice centrale și locale supuse

procesului de descentralizare, cât și a legislației incidente domeniilor de activitate supuse descentralizării.

Principalele implicații juridice avute în vedere se referă la:

- a) modificarea legislației-cadru și subsecvente aplicabile administrației publice locale ca urmare a procesului de descentralizare;
- b) elaborarea legilor sectoriale pentru materializarea transferului de competențe însoțit de transferul patrimoniului aferent exercitării acestor competențe;
- c) modificarea/completarea/abrogarea actelor normative de nivel primar (legi, ordonanțe de urgență, ordonanțe simple) și de nivel secundar (hotărâri ale Guvernului, ordine ale miniștrilor etc.) care reglementează competențele supuse procesului de descentralizare.

CAPITOLUL 6

Procedurile de monitorizare și evaluare

Monitorizarea reprezintă procesul de colectare, procesare, analiză și raportare a datelor privind implementarea Strategiei generale de descentralizare, a realizării analizelor de impact privind soluțiile propuse pentru descentralizarea unor competențe pentru domeniile: agricultură, cultură, educație preuniversitară, mediu, sănătate, tineret și sport, precum și a strategiei sectoriale de descentralizare pentru domeniul turism, în vederea măsurării progresului și reorientării sau redefinirii activităților, în cazul în care acestea nu conduc la atingerea rezultatelor.

Coordonarea procesului de monitorizare a prezentei strategii este asigurată de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene. Monitorizarea se va realiza pe baza unui sistem dezvoltat de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene.

Pe baza datelor colectate și procesate se elaborează raportul de monitorizare. Raportul de monitorizare se elaborează trimestrial de către fiecare minister implicat în procesul de descentralizare, se centralizează de către Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene și se înaintează Comitetului tehnic interministerial pentru descentralizare, prin Secretariatul tehnic. Raportul trimestrial de monitorizare trebuie să conțină și informații privind măsurile pe care ministerele sau alte organe de specialitate ale administrației publice centrale, după caz, le au în vedere pentru redefinirea acțiunilor în cazul în care acestea nu conduc la atingerea rezultatelor așteptate. Pe baza acestor rapoarte de monitorizare sectoriale, Comitetul tehnic interministerial pentru descentralizare stabilește măsurile care se impun în ceea ce privește procesul de descentralizare.

Pe baza rapoartelor trimestriale de monitorizare ale grupurilor de lucru pentru descentralizarea competențelor din cadrul ministerelor implicate în procesul de descentralizare, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene elaborează, centralizează și întocmește raportul de evaluare, pe care îl înaintează Comitetului tehnic interministerial pentru descentralizare.

Ca urmare a implementării măsurilor cuprinse în cadrul strategiei, pe baza rapoartelor de monitorizare periodică și de evaluare (ex-post), Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, Ministerul Finanțelor Publice și ministerele responsabile vor adopta măsurile necesare corectării măsurilor adoptate, dacă este cazul, sau vor putea elabora strategii de îmbunătățire a modului de exercitare a competențelor descentralizate. De asemenea, pe baza monitorizării și evaluărilor periodice, autoritățile administrației publice centrale și locale pot dezvolta instrumente pentru consolidarea capacității administrative a autorităților/instituțiilor responsabile în vederea îmbunătățirii modului de exercitare a competențelor descentralizate.

Calendarul etapelor preliminare ale procesului de descentralizare

Acțiune	Indicatori	Termen de realizare	Responsabili
A1.1. Constituirea și operaționalizarea structurilor tehnice ale procesului de descentralizare (grupurile de lucru de la nivelul ministerelor și Comitetul tehnic interministerial pentru descentralizare — CTID)	— grupuri de lucru pentru descentralizarea competențelor constituite	la data aprobării Strategiei generale de descentralizare	— MDRAPFE; — ministerele și conducătorii altor organe de specialitate ale administrației publice centrale; — structurile asociative ale autorităților administrației publice locale
A1.2. Actualizarea inventarului bunurilor supuse transferului	— liste de inventar actualizate	2 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort; — MDRAPFE; — MFP
A1.3. Elaborarea analizelor de impact cu privire la soluțiile propuse pentru descentralizare pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport	— analize de impact cu privire la soluțiile propuse pentru descentralizare pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport realizate	3 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort; — MDRAPFE; — MFP; — structurile asociative ale autorităților administrației publice locale
A1.4. Pregătirea și derularea fazei-pilot în vederea testării competențelor ce urmează a fi descentralizate — doar pentru domeniul turism	— faza-pilot în vederea testării competențelor ce urmează a fi descentralizate pentru domeniul turism realizată	4 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT; — MDRAPFE; — MFP; — structurile asociative ale autorităților administrației publice locale
A1.5. Elaborarea rapoartelor de monitorizare și a analizelor de impact cu privire la impactul soluțiilor propuse pentru descentralizare (inclusiv pe baza fazelor-pilot) — doar pentru domeniul turism	— rapoarte de monitorizare și analize de impact cu privire la impactul soluțiilor propuse pentru descentralizare, pentru domeniul turism, elaborate	5 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT; — MDRAPFE; — MFP; — structurile asociative ale autorităților administrației publice locale
A1.6. Prezentarea în Guvern a concluziilor analizelor de impact cu privire la evaluarea impactului soluțiilor propuse pentru descentralizare	— concluziile analizelor de impact cu privire la evaluarea impactului soluțiilor propuse pentru descentralizare prezentate	4 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort; — MDRAPFE; — MFP
A1.7. Prezentarea în Guvern a concluziilor analizelor de impact cu privire la evaluarea impactului soluțiilor propuse pentru descentralizare doar pentru domeniul turism	— concluziile analizelor de impact cu privire la evaluarea impactului soluțiilor propuse pentru descentralizare pentru domeniul turism prezentate	6 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT; — MDRAPFE; — MFP
A1.8. Elaborarea proiectelor sectoriale de lege necesare transferului de competențe pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport	— proiecte sectoriale de lege necesare transferului de competențe pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport, elaborate — în urma deciziei prim-ministrului	5 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort; — MDRAPFE; — MFP
A1.9. Elaborarea proiectului sectorial de lege necesar transferului de competențe pentru domeniul turism	— proiect sectorial de lege necesar transferului de competențe pentru domeniul turism, elaborat — în urma deciziei prim-ministrului	7 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT; — MDRAPFE; — MFP
A1.10. Desfășurarea procedurii de transparență decizională pentru proiectele sectoriale de lege necesare transferului de competențe pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport	— procedură de transparență decizională desfășurată	6 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort

Acțiune	Indicatori	Termen de realizare	Responsabili
A1.11. Desfășurarea procedurii de transparență decizională pentru proiectul sectorial de lege necesar transferului de competențe pentru domeniul turism	— procedură de transparență decizională desfășurată	8 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT
A1.12. Aprobarea de către Guvern și promovarea către Parlament a proiectelor legilor sectoriale de transfer al competențelor pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport	— proiectele legilor sectoriale de transfer al competențelor pentru domeniile: agricultură, cultură, mediu, sănătate, educație, tineret și sport, aprobate	7 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— ministerele de resort; — MDRAPFE; — MFP
A1.13. Aprobarea de către Guvern și promovarea către Parlament a proiectului sectorial de lege necesar transferului de competențe pentru domeniul turism	— proiectul sectorial de lege necesar transferului de competențe pentru domeniul turism aprobat	9 luni de la aprobarea proiectului Strategiei generale de descentralizare	— MT; — MDRAPFE; — MFP

ANEXA Nr. 2
la strategie

**PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Strategiei generale de descentralizare**

Obiectivul general:

Consolidarea capacității administrației publice de a furniza servicii publice de calitate, prin transferul de noi competențe de la nivelul administrației centrale către autoritățile administrației publice locale

Acțiuni și măsuri	Rezultate	Termen de realizare	Resurse	Responsabili
Obiectivul specific 1				
Realizarea transferului de competențe de la nivel central la nivel local care să permită consolidarea aplicării principiului subsidiarității				
<i>Rezultat: Transfer de competențe realizat într-un cadru legislativ coerent și într-un cadru instituțional operațional și stabil</i>				
A1. Finalizarea etapelor privind procesul de descentralizare	— legislație sectorială primară și secundară cu privire la transferul de competențe de la nivel central la nivel local adoptată	3 luni de la de la intrarea în vigoare a legilor sectoriale	proprii	— ministerele de resort (MADR, MCIN, MT, MEN, MM, MAP, MS și MTS); — MDRAPFE; — MFP; — structurile asociative ale autorităților administrației publice locale; — Parlamentul României
A2. Transferul competențelor de la autoritățile administrației publice centrale la autoritățile administrației publice locale, precum și al patrimoniului aferent competențelor descentralizate, prin legile sectoriale de descentralizare	— competențe împreună cu patrimoniul aferent exercitării lor transferate de la nivel central la nivel local	4 luni de la data intrării în vigoare a legilor sectoriale	proprii	

Acțiuni și măsuri	Rezultate	Termen de realizare	Resurse	Responsabili
Obiectivul specific 2 Eficientizarea exercitării competențelor descentralizate pentru asigurarea de servicii publice de calitate <i>Rezultat: Servicii publice descentralizate furnizate în condiții de eficiență și eficacitate pe bază de standarde de cost și calitate</i>				
A1. Elaborarea sau, după caz, actualizarea standardelor de cost și de calitate în furnizarea serviciilor publice descentralizate	— standarde de cost și de calitate elaborate	12 luni de la intrarea în vigoare a fiecărei legi sectoriale sau 12 luni de la intrarea în vigoare a Legii nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare	proprii	— toate ministerele de resort care au descentralizat până în prezent competențe — elaborare; — MDRAPFE — avizare; — MFP — avizare
	— standarde de cost și de calitate actualizate	permanent	proprii și fonduri structurale	
A2. Dezvoltarea/consolidarea mecanismelor de coordonare metodologică, monitorizare și control privind modul de exercitare a competențelor descentralizate la nivel local	— mecanisme de coordonare metodologică/monitorizare/control adoptate/dezvoltate; — baze de date necesare exercitării competențelor descentralizate dezvoltate; — analize privind modul de implementare a competențelor descentralizate realizate; — instrumente privind eficientizarea competențelor descentralizate dezvoltate	6 luni de la aprobarea standardelor de cost și calitate	proprii și fonduri structurale	— MDRAPFE împreună cu toate ministerele de resort care au descentralizat până în prezent competențe
A3. Întărirea capacității autorităților administrației publice locale pentru exercitarea eficientă a competențelor descentralizate	— proiecte/instrumente implementate de autoritățile administrației publice locale pentru dezvoltarea capacității instituționale necesare exercitării eficiente a competențelor descentralizate	permanent	proprii și fonduri structurale	— autoritățile administrației publice locale

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

